

Yrkeslärarutbildning

Pedagogiska studier för lärare
med inriktning på andra stadiets yrkesläroanstalter,
yrkeshögskolor och det fria bildningsarbetet
(60 sp)

Undervisningsplan

För läsåret 2021-2022

Yrkeslärarutbildningen vid Åbo Akademi

Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier

Behörighetsgivande pedagogiska studier

Pedagogiska studier för yrkeslärare - didaktisk linje – är avsedda för lärare vid yrkeshögskolor, yrkesläroanstalter och fritt bildningsarbete. Utbildningen omfattar 60 studiepoäng (sp). Studierna innehåller 1. *grundstudier* 25 sp (i pedagogik eller vuxenpedagogik) och 2. *ämnesstudier* 35 sp. Behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet föreskrivs i förordning 986/98. Pedagogiska studier om 60 studiepoäng ger - tillsammans med lagstadgad examen inom yrkesområdet samt för området lagstadgad arbetserfarenhet - behörighet för lärartjänst på alla utbildningsstadier. Det rekommenderas att grundstudierna (25 sp) är avlagda *innan* ämnesstudierna påbörjas. Godkända kurser samt undervisningsövningar bedöms enligt skalan 1-5.

Studierna består av:

Grundstudier i pedagogik/vuxenpedagogik, 25 sp

Studerande förutsätts att ha avlagt 20 sp av grundstudierna då de söker sig till utbildningen

Ämnesstudier, 35 sp

De sju kurserna nedan avläggs på två läsår

Yrkes- och ämnesdidaktik I	5 sp	680004.0
Yrkeslärare, profession och samhällsutveckling	5 sp	YP00BO89
Specialpedagogik	5 sp	680003.0
Yrkes- och ämnesdidaktik II	5 sp	680006.0
Undervisningspraktik	5 sp	YP00BO82
Kompetenspraktik	5 sp	YP00BO83
Yrkespedagogiskt utvecklingsarbete	5 sp	YP00BO90

680004.0 Yrkes- och ämnesdidaktik I

Syfte:

Den studerande orienterar sig i kompetens och kunskapsformer som utgångspunkt för yrkespedagogisk praktik. Den studerande kan analysera förutsättningar för lärande och är införstådd med handledningens innebörder och arbetsformer i syfte att utveckla egna didaktiska redskap samt har färdighet att identifiera, handleda och erkänna kompetenser.

Lärandemål:

Efter avslutad kurs förväntas studerande:

- ha en sammanhållen gestaltning av kompetens som grund för att kunna identifiera, handleda och erkänna kunskaper
- ha förmåga att identifiera, analysera och kartlägga variationer av lärande
- kunna planera varierad undervisning för individer med olika förutsättningar för lärande
- vara förtrogen med utgångspunkter, villkor och arbetsprocesser som gäller för att agera som handledare
- kunna värdera handledningens roll inom yrkesutbildningen samt analysera dess inflytande på individens lärande och utveckling

Innehåll:

Kompetens och kunskapsformer, förutsättningar för lärande och personliga utvecklingsplaner samt handledning

Undervisningsmetoder:

Diskussioner, övningar, grupparbete, självstudier, presentationer och redovisningar, dvs fortlöpande aktivitet.

Prestationssätt:

Lärandeuppgifter individuellt och i grupp.

Studiematerial:

Illeris, K. (2013). *Kompetens. Vad, varför, hur?* Lund: Studentlitteratur.
Hiim, H. & Hippe, E. (2017). *Undervisningsplanlegging for yrkesfaglærere*. Oslo: Gyldendal.
Illeris, K. (2015). *Lärande*. Lund: Studentlitteratur.
Köpsén, S. (red.). (2019). *Lära till yrkeslärare*. Lund: Studentlitteratur.
Selander, U. & Selander, S. (2015). *Professionell handledning*. Lund: Studentlitteratur.

Övrig litteratur och studiematerial enligt kursansvarig lärares anvisningar.

Bedömning:

Godkända prestationer bedöms enligt skalan 1-5.

YP00CG06 Yrkeslärares profession

Syfte:

Den studerande förmår gestalta och förstå innehållet i och betydelsen av yrkesidentiteten och –etiken för en kontinuerlig professionell utveckling, och kan relatera dessa till de organisatoriska förutsättningarna för lärararbetet. Den studerande bygger sitt yrkespedagogiska agerande på examensgrunder/studieplan och arbetar för en trygg och säker studiemiljö.

Lärandemål:

Efter avslutad kurs förväntas den studerande kunna:

- på ett sammanhängande och systematiskt sätt gestalta förutsättningarna för lärares agerande utgående från yrkesidentitet och -etik
- förstå förutsättningar och villkor för individuell och kollektiv professionell utveckling i ett givet organisatoriskt sammanhang.
- examensgrunderna/studieplaner inom den egna branschen
- utnyttja dessa som en resurs i sin egen yrkesverksamhet, samt för att bedriva kollegial professionell utveckling i den egna arbetsorganisationen.

Innehåll:

Yrkeslärares yrkesidentitet och –etik och professionella utveckling, organisation och verksamhetskultur inom den egna utbildningsformen, säkerhet i yrkesutbildningen samt examensgrunder inom yrkesutbildningen och studieplan inom yrkeshögskolor

Undervisningsmetoder:

Diskussioner, övningar, grupparbete, självstudier, presentationer och redovisningar, dvs. fortlöpande aktivitet.

Prestationssätt:

Lärandeuppgifter individuellt och i grupp, avslutande seminarier.

Studiematerial:

Colnerud, G. & Granström, K. (2015). *Respekt för läraryrket: om lärares yrkesspråk och yrkesetik*. Stockholm: Liber.

Korthagen, F. (2004). In search of the essence of a good teacher: towards a more holistic approach in teacher education. *Teaching and Teacher Education* 20, 77–97

Salo, P. 2007. Skolans sociala arkitektur. En kvalitativ studie byggd på berättelser och metaforer. Vasa: Åbo Akademi. (kapitel 3)

Savonmäki, P. (2007) Opettajien kollegiaalinen yhteistyö ammattikorkeakoulussa. Mikropoliittinen näkökulma opettajuuteen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Aktuell lagstiftning inom yrkesutbildning: <http://www.finlex.fi>

Kapitel 9 i lagen om yrkesutbildning (11.8.2017/531) om trygg studiemiljö

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2017/20170531?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=yrkesutbildning%20trygg%20studiemiljo#L9>

Examensgrunder för andra stadiets yrkesutbildning

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/selaus/kooste/amatillinenkoulutus?hakutyyppe=perusteet>

Övrig litteratur och kursmaterial enligt kursansvarig lärares anvisningar.

Bedömning:

Godkända prestationer bedöms enligt skalan 1-5

680003.0 Specialpedagogik

Syfte:

Genom kursen i specialpedagogik ska den studerande förvärva förståelse för det specialpedagogiska kunskapsfältet. Vidare syftar kursen till att studerande får grundläggande kunskap om funktionsvariation och lärandeutmaningar. Studerande tillägnar sig teoretisk kunskap och praktisk beredskap för inkluderande arbetssätt inom yrkesutbildningen.

Lärandemål:

Efter avslutad kurs förväntas den studerande:

- ha insikter i de centrala perspektiven inom det specialpedagogiska kunskapsfältet och känna till de mest centrala verksamhetsformerna inom fältet.
- ha beredskap att identifiera lärandeutmaningar, ha pedagogiska och didaktiska kunskaper för att kunna skapa gynnsamma lärandesituationer och utvecklingsmiljöer för alla.
- känna till olika stödfunktioner inom yrkesutbildningen och ha insikter i betydelsen av kollegialt samarbete för att skapa en inkluderande yrkesutbildning.
- Innehåll: Specialpedagogiska perspektiv, lärandeutmaningar och verksamhetsformer

Undervisningsmetoder:

Föreläsningar, övningar och studiebesök

Prestationssätt:

Tentamen och lärandeuppgifter

Studiematerial:

Björk-Åman, C. (2013): *Extremfall, stjärnelever och verktygsskramlare. En diskursanalytisk studie av lärares tal om studerande som behöver särskilt stöd*. Åbo: Åbo Akademi's förlag. Tillgänglig online:

http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/93418/bjork_camilla.pdf?sequence=2

Hautamäki, J. m.fl. (2015). *Erityispedagogiikan perusteet*. Juva: WSOY.

Jakobsson, I-L. & Nilson, I. (2011). *Specialpedagogik och funktionshinder*. Stockholm: Natur & Kultur.

Sundqvist, C. (2014). *Den samarbetande läraren*. Lund: Studentlitteratur.

Övrig litteratur och kursmaterial enligt den kursansvarige lärarens anvisningar.

Bedömning:

Godkända prestationer bedöms enligt skalan 1-5.

680006.0 Yrkes- och ämnesdidaktik II

Syfte:

Den studerande förvärvar ett fördjupat didaktisk tänkande då det gäller att planera lärandeaktiviteter, utnyttja olika undervisningsmetoder samt utvärdera och utveckla. Den studerande utvecklar även sin förståelse för yrkeslärares komplexa uppdrag och utvecklar färdigheter i att tänka analytiskt, hantera utmaningar och agera med framförhållning.

Lärandemål:

Efter godkänd kurs förväntas den studerande:

- kunna förutse och identifiera utbildningsplaneringens olika delar
- utgående ifrån didaktisk teoribildning utarbeta fungerande sekvens- och undervisningsplaner för egen yrkesbransch
- uppvisa förtrogenhet med olika arbetssätt och metodiska tillvägagångssätt då det gäller att planera, genomföra och utvärdera undervisning och handledning inom yrkesutbildningen
- ha förmåga att självständigt och kollegialt såväl utvärdera som bedöma en yrkespedagogisk aktivitet
- ha en utvecklad beredskap att med beaktande av sin egen professionella orientering och särdragen inom branschen utveckla och tillämpa ett pedagogiskt och didaktisk tänkande och uppvisa en handlingsberedskap

Innehåll:

Undervisningsplanering, undervisningsmetoder samt utvärdering och bedömning

Undervisningsmetoder:

Diskussioner, övningar, grupparbete, självstudier, presentationer och redovisningar, dvs fortlöpande aktivitet.

Prestationssätt:

Lärandeuppgifter individuellt och i grupp, avslutande tentamen.

Studiematerial:

Hansson, T. (2009). *Didaktik för yrkeslärare*. Lund: Studentlitteratur.

Hiim, H. & Hippe, .E (2017). *Undervisningsplanlegging for yrkesfaglærere*. Oslo: Gyldendal.

Lindström, L., Lindberg, V. & Pettersson, A. (red) (2014). *Pedagogisk bedömning*. Stockholm: Liber.

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken - ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Övrig litteratur och kursmaterial enligt kursansvarig lärares anvisningar.

Bedömning:

Godkända prestationer bedöms enligt skalan 1-5.

Praktikperioder inom yrkeslärarutbildningen

I yrkeslärarutbildningen ingår två praktikperioder, en undervisningspraktik och en kompetenspraktik. Praktikperioderna genomförs inom andra och tredje stadiets yrkesutbildningar samt inom det fria bildningsarbetet. Målgruppen är unga, vuxna eller seniorer. Undervisningspraktiken genomförs i första hand på annan läroanstalt än där den studerande är anställd under studietiden.

Genomförandet av kompetenspraktiken möjliggör en individualisering. Den kan genomföras som en fördjupning av undervisningspraktiken, utgående från den avslutande utvärderande diskussionen med handledarna i slutet av undervisningspraktiken. Fördjupningen sker genom att fokusera på 2 till 3 av de yrkespedagogiska och samarbetsrelaterade teman, som finns uppräknade inom kompetenspraktiken.

Kompetenspraktiken kan genomföras på den yrkesutbildande organisation där den studerande är anställd under studietiden. Någondera av praktikperioderna kan genomföras på engelska (handledningen sker alltid på svenska), och internationellt studentutbyte kan valideras inom ramen för kompetenspraktiken.

För studerande med över tre års lärarerfarenhet på heltid inom yrkesutbildningen erbjuds möjlighet att delvis validera kompetenspraktiken (se närmare under kompetenspraktik), och utnyttja innehållet och aktiviteterna under kompetenspraktiken för utvecklingsarbetet.

De två praktikperioderna och utvecklingsarbetet är avsedda att utgöra en helhet, inom vilken den studerande har möjlighet att successivt fokusera och koncentrera sig på givna, avgränsade yrkespedagogiska teman. Dessa teman aktualiseras senast inom kompetenspraktiken och den studerande har möjlighet att fördjupa sig i temaområdena i samband med sitt utvecklingsarbete.

UNDERVISNINGSPRAKTIK

YP00BO82 Undervisningspraktik

Syfte:

Genom undervisningspraktiken får den studerande en inblick i yrkeslärares mångfacetterade arbete genom att själv planera, genomföra, utvärdera och utveckla en längre sammanhållen undervisningssekvens inom det ämne den studerande är eller kommer att vara ämnesmässigt behörig.

Lärandemål:

Efter avslutad undervisningspraktik förväntas studerande kunna:

- individuellt och kollegialt, utgående från examensgrunder och lärandemål planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den yrkespedagogiska verksamheten för individers lärande och utveckling.
- reflektera över och kritiskt granska sin egen roll och kompetens, som lärare och kollega utifrån yrkesutbildningens samhällsuppdrag, den egna ämneskompetensen och didaktisk teoribildning.
- identifiera sina styrkor och utvecklingsbehov som yrkeslärare, i syfte att under den andra praktikperioden fördjupa läraridentiteten och –kompetenserna genom att formulera och aktivt arbeta mot professionella utvecklingsmål- och teman.

Innehåll:

Förkunskaper: För att kunna inleda undervisningspraktiken bör den studerande ha följande delmoment inom yrkes- och ämnesdidaktik I avklarade och godkända:

- valda yrkes- och ämnesdidaktiska studier
- sekvens- och undervisningsplanering
- kartläggning av förutsättningar för lärande bör vara redovisade och godkända. Enskild auskulteringen i den grupp där undervisningsövningarna skall hållas bör föregå kartläggningen av förutsättningar.
- specialpedagogik

Härtill behöver ett utdrag ur straffregistret företes.

Undervisningspraktiken inleds genom gruppauskultering och grupphandledning under ledning av utsedd ÅA-lärare. Målsättningen är att aktivt ta del av undervisning inom olika stadier och utbildningsformer.

Enskild auskultering utförs därefter inom ett flertal olika branscher med behöriga lärare och grupper av olika sammansättning. På detta sätt får studerande möjlighet att följa, analysera och utvärdera professionella lärares yrkespedagogiska verksamhet i divergerande kontext.

Enskild auskultering sker även i den grupp yrkeslärarstuderande ansvarar för under praktiken. En kartläggning av individerna i målgruppen föregår alltid den egna undervisningen. Detta i syfte att kartlägga deras förutsättningar för lärande.

Undervisningspraktiken fokuserar på att utveckla studerandes förmåga och skicklighet att tillämpa bransch- och ämneskunskap i en yrkespedagogisk kontext.

Undervisningspraktiken i sin helhet analyseras, dokumenteras och utvärderas i syfte att identifiera de egna professionella styrkorna och utvecklingsbehoven.

Undervisningspraktiken handleds av två handledare, en behörig lärare på den läroanstalt där praktiken genomförs, och en av FPV utsedd handledare.

Prestationssätt:

Uppskattad tidsanvändning: Totalt 135 h

Gruppauskultering + grupphandledning 8 h (en arbetsdag)

Gruppauskultering (4h) innebär att i smågrupp tillsammans med en handledare från ÅA åhöra behöriga lärares undervisning. Gruppauskultering sker företrädesvis vid yrkeshögskolor och andra stadiets yrkesläroanstalter men kan även förläggas till andra för yrkesutbildning relevanta stadier bl.a. fritt bildningsväsende, vuxenutbildning och kurscentraler. Gruppauskultering kan försiggå inom vilket ämnesområde som helst eftersom fokus ligger på analys av det pedagogiska-didaktiska förfarandet.

Grupphandledning (4h) innebär att den åhörda undervisningen genast efteråt analyseras i smågruppen tillsammans med läraren från ÅA. Relevanta pedagogiska-didaktiska frågor aktualiseras och studerandes reflektioner i anslutning till dessa synliggörs. Ingen skriftlig redovisning eller rapport från gruppauskulteringen ingår utan obligatorisk närvaro och aktiv diskussion är kravet för godkänd prestation

Enskild auskultering 20 h

Med enskild auskultering avses att studerande åhör behöriga lärares undervisning, analyserar och reflekterar över helheten samt synliggör alla enskilda auskulteringar i praktikrapporten.

Auskulteringen sker i huvudsak på yrkesläroanstalt, yrkeshögskola eller inom den fria bildningen.

Auskultering sker genom att åhöra behöriga lärares undervisning enligt eget val. Passen som åhörs bör inte vara för långa, max 2-3 lektioner per dag. Ta tillfället i akt och bekanta dig med olika branscher, olika stadier, olika studerandegrupper osv. !

Ungefär hälften av timmarna av den enskilda auskulteringen utförs i den studerandegrupp där undervisningsövningarna kommer att hållas. Dessa timmar bör göras innan de egna undervisningsövningarna inleds. Detta för att ge möjlighet att observera, analysera och ingående utreda förutsättningar för lärande, sammanställa resultaten av kartläggningen och använda resultatet vid planering av den kommande undervisningssekvensen.

Förutsättningsanalys 2 h

Undervisningsplanering 50 h (2,5 h planering/hållen lektion)

Sekvensplan

Med sekvensplan avses en avgränsad helhet med tydligt angivna mål och syften samt plan för hur undervisningen skall genomföras med beaktande av förutsättningar, undervisningsprinciper och teoriförankring.

Som studerande kommer du överens om kurs och lämplig sekvens i samråd med läroanstaltens handledande lärare. Undervisningsövningarna skall bestå av en så avgränsad helhet som möjligt. Undervisningsövningarna inom sekvensen bör spridas ut över en längre tidsperiod, alltid så att minst en men helst flera dagar finns mellan de olika undervisningstillfällena. Detta för att ge utrymme för handledning och reflektion.

De båda handledande lärarna skall ha granskat och omfattat sekvensplanen i god tid (minst två veckor) innan undervisningen inleds. Sekvensplanen skall även skicks till yrkeslärarutbildningen vid ÅA för att slutgiltigt godkännas innan praktiken kan inledas.

Varje studerande ansvarar själv för att bägge handledarna får information om tidsläggningen av undervisningsövningarna minst två veckor före hållen undervisning. Information om läroanstaltens adress och telefon, datum, klockslag och preciserad rumsangivelse där timmarna hålls bör framgå ur planen.

Ifall studerande inte skött informationen på adekvat sätt kan praktiken inte inledas.

Undervisningsplaner

Med undervisningsplan avses ett separat undervisningstillfälle. Planen bör tydligt ange mål, innehåll, plan för genomförande samt formativ utvärdering.

Som studerande skall du förevisa planerad undervisning för dina bägge handledande lärare minst fyra vardagar innan timmarna hålls. Du skall därefter få handledning av din handledare på läroanstalten före varje undervisningspass. Efterhandledning ges efter undervisningsövningarna

tillsammans med både läroanstaltens handledare och ÅA-handledaren de gånger denne varit närvarande.

Efter avslutade undervisningsövningar analyserar läroanstaltens och fakultetens handledare, med utgångspunkt i de stipulerade kraven, med vilken skicklighet och förmåga du som studerande klarat din praktik. ÅA-handledaren bör även innan diskussionen äger rum ha tagit del av praktikrapporten för perioden i fråga så att även de reflektioner som där framförts kan ingå i analysen.

De båda handledarna inlämnar, antingen var för sig eller gemensamt, ett ställningstagande gällande vitsord till fakulteten.

Egen övningsundervisning 20h

Undervisningsövningarna sker i första hand på svenska i svensk- eller tvåspråkiga läroanstalter, på yrkeshögskola, andra stadiets yrkesläroanstalt eller inom den fria bildningen i ämnesmässigt och formellt behörig lärares klass. Läraren i fråga verkar som handledande lärare under praktikperioden och närvarar därför vid samtliga övningsundervisningstimmar i sekvensen. Huvudansvaret för den ämnesmässiga handledningen åvilar läroanstaltens handledare. En av ÅA utnämnd handledare, som företrädesvis ansvarar för den pedagogiska-didaktiska handledningen, kommer att närvara vid något tillfälle under praktikperioden.

För praktikperioden finns angivna tider på 7-9 kalenderveckor då inga närstudieträffar är inlagda för att ge möjlighet att utföra undervisningsövningarna. Övningsundervisningen kan inte komprimeras. Undervisningstillfällena behöver spridas ut över ett flertal kalenderveckor. Rekommendationen är max 2-3 lektioner per undervisningstillfälle och dag. Är yrkesämnet av sådan karaktär att längre pass är befogade behöver timmarna eventuellt utökas så att övningsundervisningen fördelas på minst fem olika och spridda kalenderdagar.

Timmar som eventuella gästföreläsare håller kan inte ingå i antalet egna undervisningsövningar, ej heller tentövervakning. Under perioden kan max. ett studiebesök göras förutsatt att metoden förverkligas enligt didaktiska principer. Handledning som undervisningsform kan i anslutning till studerandecentrat metodiskt förfarande godkännas till max. 2-4 timmar beroende på gruppens storlek.

Filmning + analys 3 h

I syfte att skapa möjlighet att på ett mångsidigt sätt analysera sig själv och sitt agerande förväntas studerande filma ett undervisningstillfälle. Den filmade undervisningen, omfattande en hel lektion, skall innehålla en helhet med väl planerad inledning, didaktiskt upplagt genomförande och adekvat avslutning. Filmen samt en ingående skriftlig självanalys av filmen inlämnas till yrk.ämnet.

Praktikseminarier 2 h

Under praktikseminariet diskuteras pedagogiska och didaktiska frågor som aktualiserats under praktikperioden.

Praktikdokumentation o -rapportering 30 h

Studiematerial:

Hansson, T. (2009). *Didaktik för yrkeslärare*. Lund: Studentlitteratur.

Hiim, H. & Hippe, E. (2017). *Undervisningsplanlegging for yrkesfaglærere*. Oslo: Gyldendal.

Lindström, L., Lindberg, V. & Pettersson, A. (red.) (2014). *Pedagogisk bedömning*. Stockholm: Liber

Köpsén, S. (red.) (2019): *Lära till yrkeslärare*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, R. (2014). *Lärande i praktiken - ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Uljens, M. (red.). (1997). *Didaktik, teori, reflektion och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Övrig litteratur och studiematerial enligt kursansvarig lärares anvisningar.

Bedömning:

Godkänd praktik bedöms på skalan 1-5. För att en period skall kunna godkännas förutsätts att studerande förutom att ha fullgjort praktiken som helhet visat tydliga framsteg i enlighet med syftet, kunnat skapa gott socialt klimat i undervisningssituationen, varit engagerad beträffande undervisning och lärarroll, synliggjort ämneskunskaper och färdigheter, kunnat samarbeta med alla involverade i utbildningsorganisationen, uppvisat kommunikativa färdigheter samt ett professionellt språkbruk.

Under handledningsprocessen och i samband med utvecklingssamtal medvetandegörs studerande om förtjänster och brister i undervisningen. Om det finns uppenbara brister när det gäller ovannämnd kriterier kan praktiken inte godkännas. Detta innebär att praktikperioden kompletteras eller genomförs i sin helhet på nytt vid tidpunkt som anses ändamålsenlig.

1-2	Studerande kan planera, genomföra och utvärdera undervisning. Brister i planering, dokumentation, rapportering och reflexion kan förekomma, liksom även vissa svagheter i ämneskompetensen.
3-4	Studerande uppvisar goda insikter och färdigheter då det gäller att planera, genomföra och utvärdera undervisning. Studerande kan kartlägga egna styrkor och utvecklingsbehov men brister i förmågan att aktivt arbeta mot professionella utvecklingsmål kan förekomma.
5	Studerande kan systematiskt och analytiskt förhålla sig till läraruppdraget samt aktivt verka för fortsatt professionell utveckling.

Bedömningen av undervisningspraktiken är tredelad och består av ämneshandledarens bedömning av studerandes agerande under praktiken, FPV-handledarens bedömning av det pedagogisk-didaktiska genomförandet samt bedömning av förberedelser, dokumentation, rapportering och analys. Slutvitsordet för undervisningspraktiken utgörs av medeltalet av ovanstående tre delbedömningar.

KOMPETENSPRAKTIK

YP00BO83 Kompetenspraktik

Syfte:

Kompetenspraktiken erbjuder den studerande möjlighet att fokusera på och profilera sig i förhållande till några yrkespedagogiska teman, och utföra systematiskt utvecklingsarbete utgående från egna professionella behov och behov identifierade i olika lärmiljöer inom yrkesutbildningen. Kompetenspraktiken bygger på en mångsidig professionell samverkan med aktörer med olika sakkunskap. Genomförandet av kompetenspraktiken sker under en avgränsad tidsperiod i en yrkesutbildande organisation.

Lärandemål:

Efter avslutad kompetenspraktik förväntas studerande kunna:

- visa färdighet och beredskap att i samverkan med olika aktörer initiera, planera, medverka i och följa upp avgränsade aktiviteter för professionell utveckling inom yrkesutbildningen.
- medverka och agera som resurs i mångprofessionella grupper och nätverk, i utvecklingsarbete och projektverksamhet samt i olika yrkespedagogiska lär- och verksamhetsmiljöer.
- genom varierande metoder för dokumentation och uppföljning sammanställa, systematisera och utvärdera aktiviteter, erfarenheter, information och samverkansformer inom ramen för kollegial och kollaborativ professionell utveckling

NOTERA: Ifall kompetenspraktiken genomförs som en fördjupning av undervisningspraktiken, följs syftet och lärandemålen för undervisningspraktiken, dock med fokus på 2 till 3 av de teman som räknas upp nedan.

Innehåll:

Den studerande väljer att utföra kompetenspraktiken med förankring i 2-4 yrkespedagogiska och samarbetsrelaterade teman.

Yrkespedagogiska teman

Identifiering, erkännande och bedömning av kompetens

Personlig tillämpning – individualisering

Yrkesprov och lärande i arbete

Digitalisering för lärande och utbildning

Utbildningsplanering, läroplansarbete, examensgrunder, styrdokument

Speciellt stöd för lärande

Samarbetsrelaterade teman

Lärarsamverkan, teamarbete och organisationsutveckling

Arbetslivssamarbete och företagsamhet

Internationella eller mångkulturella perspektiv

Studerandevård, -rådgivning och karriärvägledning

Arbetsmetoder:

1. Professionell utvecklingsplan för kompetenspraktik

- Redogörelse över tidigare yrkeserfarenhet (med fokus på professionell utveckling, inom branschen, deltagande i utvecklingsarbete/projekt)
- Kartläggning av professionella utvecklingsbehov (på basen av undervisningspraktiken och i förhållande till yrkeserfarenhet)
- Val av samt ingående motivering av 2-4 yrkespedagogiska och/eller samarbetsrelaterade teman

2. Orientering och fördjupning i valda teman

- Utgående från litteratur, styrdokument, tidigare insamlat material från projekt eller utvecklingsarbete
- Inledande kontakter och diskussioner med lärarkolleger, representanter för branschen, myndigheter, sakkunniga.
- Formulering av tre mål för den egna professionella utvecklingen under kompetenspraktiken

3. Genomförandeplan för kompetenspraktik

- Precisering och inledande plan hur målen för professionell utveckling (aktiviteter, material, tider, platser, resurspersoner osv.) kan nås
- Presentation och diskussion av genomförandeplanen med kolleger, hemgruppen och lärarna på yrkeslärarutbildningen
- Bearbetning och eventuell modifiering av planen för att möjliggöra uppnåendet av utvecklingsmålen
- Planen lämnas in till den ansvarige läraren på yrkeslärarutbildningen. I planen skall en kontaktperson/den studerandes närmaste förman anges. Planen skall ha presenterats för och godkänts av kontaktpersonen/förmannen.

4. Genomförandet av praktiken (omfattande 100h eget arbete/15 arbetsdagar)

- T.ex. skuggning av och samarbete med resurspersoner, undervisning/handledning, branschsamverkan, planering/utvecklingsarbete av undervisning, studier, kollegial

samverkan, medverkan i projektansökningar/genomförande, utbildningsadministration, studerandekontakter och vägledning, samhälls- och arbetslivskontakter

5. Dokumentering och rapportering (se prestationssätt nedan)

Prestationssätt:

Kompetenspraktiken dokumenteras i en portfölj som består av

- Professionell utvecklingsplan med tre mål (med förankring i undervisningspraktiken, tidigare yrkeserfarenhet, med avgränsning i 2-4 teman, med beaktande av synpunkter från kolleger/medstuderande/YRK-lärare)
- Insamlat material/dokument om och inläsning i valda teman
- Dagbok över samverkan/aktiviteter under genomförandet av kompetenspraktiken
- Dokument och material som ingått i aktiviteterna under kompetenspraktiken
- En reflekterande utvärdering av aktiviteter och lärodomar under kompetenspraktiken (utgående från och i förhållande till målen)
- En redovisning för hur aktiviteterna berört och deras utfall presenterats i den ifrågakvarande organisationen
- Avslutande formulering av ett syfte och två frågor för ett utvecklingsarbete

Uppskattad tidsanvändning: Totalt 135 h

- Gruppauskultering+grupphandledning 8 h
- Verksamhetsförlagd praktik 100 h
- Utarbetande av utvecklingsplanen, dokumentation och -rapportering 25 h
- Praktikseminarier 2 h

Studiematerial:

Yrkesutbildning och dess utveckling på Undervisnings- och Kulturministeriet:

<http://minedu.fi/ammattilinen-koulutus>

Ammattikasvatuksen aikakauskirja: <https://akakk.fi>

Nordic Journal of Vocational Education and Training: <https://www.njvet.ep.liu.se>

Bedömning:

Bedömningen av kompetenspraktiken tar fasta på den studerandes färdighet att

- (a) systematisk gestalta och analysera professionella utvecklingsbehov,
- (b) initiera och främja kollegial samverkan och kollaborativa utvecklingsaktiviteter,
- (c) utgöra en resursperson/bollplank/samtalspart i professionellt utvecklingsarbete,
- (d) planera, genomföra och dokumentera utvecklingsaktiviteter

1-2	Studerande medverkar i, dokumenterar och följer i viss mån upp avgränsade aktiviteter för professionell utveckling.
3-4	Studerande klarar av att planera, medverka i och följa upp avgränsade aktiviteter för professionell utveckling samt medverkar i mångprofessionella grupper. Studerande kan sammanställa systematisk dokumentation gällande den professionella utvecklingen.
5	Studerande påvisar färdighet i att bidra systematiskt och kollaborativt till effektiv yrkespedagogisk kompetensutveckling

Validering av kompetenspraktiken:

Validering av kompetenspraktiken förutsätter att den studerande har tre års arbetserfarenhet på heltid inom andra och tredje stadiet eller inom det fria bildningsarbetet, och att hen har dokumenterade professionella aktiviteter/verksamhet inom 2 till 4 av de teman som räknas upp ovan. Utgående från

dokumentationen sammanställer den studerande en portfolio över den professionella verksamheten och utvecklingen. Portfolion presenteras åt kolleger/förmän på den egna arbetsplatsen/inom den egna branschen och hemgruppen inom yrkeslärarutbildningen. Responsen och synpunkter under presentationerna dokumenteras i portfolion. Portfolion bedöms utgående från bedömningskriterierna ovan.

YRKESPEDAGOGISKT UTVECKLINGSARBETE

Yrkespedagogiska teman

Identifiering, erkännande och
bedömning av kompetens

Personlig tillämpning – individualisering

Yrkesprov och lärande i arbete

Digitalisering för lärande och utbildning

Utbildningsplanering, läroplansarbete,
examensgrunder, styrdokument

Speciellt stöd för lärande

Samarbetsrelaterade teman

Lärarsamverkan, teamarbete och
organisationsutveckling

Arbetslivssamarbete och företagsamhet

Internationella eller mångkulturella perspektiv

Studerandevård, -rådgivning och
karriärvägledning

YP00BO90 Yrkespedagogiskt utvecklingsarbete

Syfte:

Den studerande genomför ett utvecklingsarbete för att erhålla färdigheter och insikter i att initiera, vara delaktig i och systematiskt utvärdera utvecklingsarbete inom ramen för ett avgränsat yrkespedagogiskt tema eller fenomen.

Utvecklingsarbetet motiveras utgående från och genomförs i relation till relevant yrkespedagogisk forskning. Tidigare forskning utnyttjas (a) för att avgränsa syfte och forskningsfrågor, (b) för att formulera mål för utvecklingsaktiviteterna, (c) för en forskningsbaserad design för utvecklingsarbetet och (d) för att dra nytta av etablerade metoder för datainsamling och -analys samt dokumentation och utvärdering av utvecklingsaktiviteter.

Lärandemål:

Efter genomfört utvecklingsarbete förväntas den studerande kunna

- Söka och använda sig av yrkespedagogisk forskning för att gestalta, definiera, avgränsa och formulera forskningsfrågor och fastslå utvecklingsmål inom ramen för ett avgränsat yrkespedagogiskt tema eller fenomen.

- I samarbete med aktörer inom yrkesutbildningen kommunicera, förhandla och omsätta kunskaper
- från tidigare forskning i avgränsade och målinriktade utvecklingsaktiviteter.
- Planera, dokumentera, rapportera, presentera och sprida information om resultaten av utvecklingsarbetet enligt kriterier för vetenskapligt skrivande och rapportering

Innehåll:

Utvecklingsarbetet behandlar något av följande teman

1. Yrkespedagogiska teman

Identifiering, erkännande och bedömning av kompetens
Personlig tillämpning – individualisering
Yrkesprov och lärande i arbete
Digitalisering för lärande och utbildning
Utbildningsplanering, läroplansarbete, examensgrunder, styrdokument
Speciellt stöd för lärande

2. Samarbetsrelaterade teman

Lärarsamverkan, teamarbete och organisationsutveckling
Arbetslivssamarbete och företagsamhet
Internationella eller mångkulturella perspektiv
Studerandevård, -rådgivning och karriärvägledning

Undervisningsmetoder:

Inledande föreläsningar, självstudier, seminarier samt individuell handledning.

Prestationssätt:

Forsknings/utvecklingsplan, presentation av forsknings/utvecklingsplanen, skriftlig rapport och presentation av utvecklingsarbetet

Studiematerial:

Anderberg, E. (2016). *Skolnära forskningsmetoder*. Lund: Studentlitteratur.

Brinkkjær, U. & Høyen, M. (2013). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Fejes, A. & Thornberg, R. (2014). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

APA. (2010). *Publication manual of the American Psychological Association*. (2010). Washington: American Psychological Association.

Rönnerman, Karin (2012) (red.). *Aktionsforskning i praktiken. Förskola och skola på vetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur.

Stukat, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Övrig litteratur och studiematerial enligt kursansvarig lärares anvisningar.

Bedömning:

Utvecklingsarbetet bedöms utgående från följande kriterier:

- Valet av tema/föremål för utvecklingsarbetet är väl förankrat och motiverat utgående från yrkespedagogisk forskning/aktuella utvecklingsbehov inom yrkesutbildningen
- Utvecklingsarbetet har ett avgränsat syfte, forskningsfrågor och/eller välformulerade utvecklingsmål, har en logisk och innehållsligt avgränsad disposition/struktur, bygger på relevant

yrkespedagogisk forskning, bygger på en teoretisk gestaltning av dess tema/föremål för utvecklingsaktiviteter

- Datainsamling- och analys eller uppföljning/dokumentation av utvecklingsaktiviteter sker utgående ifrån dokumenterade forskningsmetodiska utgångspunkter
- Forskningsfrågorna besvaras med tydlighet, uppnåendet av utvecklingsmålen utvärderas på ett analytiskt och reflektivt sätt
- Utvecklingsarbetet avslutas med en beskrivning och reflektion över dess betydelse för yrkeslärarens professionella utveckling.

